

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZSS.422.9.2017.KT

Warszawa, 06 lutego 2017 roku

Pan
Sławomir Jan Piechota
Posel na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
Przewodniczący Komisji do Spraw Petycji

działając na rzecz ochrony praw dziecka przedstawiam stanowisko Rzecznika Praw Dziecka do petycji z 28 lipca 2016 r. (druk nr BKSP-145-114/16), której przedmiotem jest zmiana ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 960, z późn. zm.), dalej przywoływanej jako u.p.s., poprzez nadanie przepisowi art. 64a brzmienia: *Osobę zobowiązaną do wnoszenia opłaty za pobyt krewnego w Domu Pomocy Społecznej zwalnia się całkowicie z tej opłaty na wniosek, gdy zostają spełnione przesłanki zawarte w art. 144¹ ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 788 ze zm.) Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego, który zezwala na skuteczne uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego dziecka gdy rodzic zachowywał się niezgodnie z zasadami współżycia społecznego tj. w sposób niegodny dla roli społecznej rodzica (pisownia oryginalna).*

Obowiązek ponoszenia ciężaru pobytu w domu pomocy społecznej jest związany bezpośrednio ze związkami pokrewieństwa, co wynika z art. 61 u.p.s. Ustawa o pomocy społecznej nie kreuje tego obowiązku w relacji do obowiązków alimentacyjnych, określonych w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. Jednocześnie, w obowiązującym stanie prawnym, osobę zobowiązaną do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej zwalnia się całkowicie z tej opłaty na jej wniosek pod warunkiem, iż przedstawi prawomocne orzeczenie sądu o pozbawieniu rodzica władzy rodzicielskiej nad tą osobą i oświadczy, że władza rodzicielska nie została przywrócona.

27 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

Zstępni – dzieci, wnuki, prawnuki – nie mogą zatem uchylić się od wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej krewnego nawet w sytuacji, w której np. kierowany do domu pomocy społecznej rodzic stosował wobec prawem zobowiązwanego do ponoszenia opłaty dziecka przemoc, lecz nie został pozbawiony władzy rodzicielskiej lub rodzic dziecko porzucił i nie nawiązała się między nimi jakakolwiek relacja, nie interesował się jego losem czy nie przyczyniał się do jego utrzymywania i wychowywania. Informacje o takich przypadkach napływają codziennie do Rzecznika Praw Dziecka.

Problemu nie rozwiązuje art. 64 u.p.s., który przewiduje możliwość zwolnienia z partycypowania w kosztach pobytu w domu pomocy społecznej, częściowo lub całkowicie, ponieważ decyzja podejmowana na podstawie art. 64 u.p.s. jest decyzją uznaniową, a zatem organ nie jest ustawowo zobowiązany do przyznania zwolnienia. Natomiast zaproponowane przez podmiot wnoszący petycję rozwiązanie pozwoliłoby na zastosowanie art. 144¹ ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy w przedstawionych powyżej przypadkach. Przepis ten pozwala bowiem na uchylenie się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionego, jeżeli żądanie jego ustalenia jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a więc w razie rażąco niewłaściwego postępowania osoby uprawnionej do alimentów, budzącego powszechną dezaprobatę.

Ponieważ konsekwencją wysoce nagannego zachowania uprawnionego względem swojego dziecka powinna być możliwość nieponoszenia przez nie opłaty za pobyt rodzica w domu pomocy społecznej, jako Rzecznik Praw Dziecka popieram propozycję zmiany prawa, która ma na celu zwiększenie ochrony praw dziecka i jego interesów.

Z wyrazami szacunku
Marek Jankowski